

แนวทางการอนุรักษ์กลองยาวอีสาน
บ้านจุมจัง ตำบลอู่เม่า อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
Conservation guidelines for long drums of Jum Chang Village, Umma Sub -
district, Phon Thong District, Roi Et Province

วิลาวลัย คำนิน¹, และพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์^{2*}

Wilawan Kumnin¹, and Pongsawut Rachjun^{2*}

^{1,2}คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

^{1,2}Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Seat007@outlook.com

Received 20/04/2024 | Revised 22/07/2024 | Accepted 24/07/2024

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน 2) วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน และ 3) เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยมีกลุ่มเป้าหมาย 7 กลุ่ม คือ 1) ผู้ใหญ่บ้าน 2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3) หัวหน้าวงกลองยาวอีสาน 4) สมาชิกวงกลองยาวอีสาน 5) นักวิชาการด้านวงกลองยาว 6) ประชาชน และ 7) ประชาชนชาวบ้าน ผลการศึกษาประเด็นแนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน พบว่า ประชาชนและผู้นำในชุมชนควรจะหาวิธีจัดการกับการอนุรักษ์วงกลองยาวให้ยั่งยืน เพราะว่าในปัจจุบันมีกลุ่มประชาชนให้ความสนใจที่จะเรียนรู้และรักษาศิลปวัฒนธรรมนี้มีจำนวนน้อย ซึ่งจะส่งผลให้วัฒนธรรมท้องถิ่นอันงดงามนี้เลือนหายไป ประเด็นปัญหาและอุปสรรคอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน พบว่า เยาวชนสมัยใหม่ขาดความสนใจและเรียนรู้สืบสานอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมนี้ และประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน พบว่า ควรจัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งเชิญชวนประชาชนและผู้สนใจเข้าร่วมรับฟังข้อมูลพร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันงดงามนี้

คำสำคัญ: การอนุรักษ์กลองยาวอีสาน; บ้านจุมจัง; จังหวัดร้อยเอ็ด

Abstract

This research is qualitative research. There are 3 objectives in the study : 1) to study guidelines for conservation of the Isan long drum circle, 2) to analyze problems and obstacles in the conservation of the Isan long drum circle, and 3) to suggest solutions to problems and obstacles in the conservation of the Isan long drum circle. Using in-depth interviews. There are 7 target groups : 1) village headmen, 2) village head assistants, 3) leaders of the Isaan long drum band, 4) members of the Isaan long drum band, 5)

academics in the long drum band, 6) citizens, and 7) local scholars. The results of the study on conservation guidelines for the Isan long drum circle found that people and leaders in the community should find ways to manage the conservation of the long drum circle in a sustainable way. Because at present there is a small group of people interested in learning and preserving this art and culture. This will result in this beautiful local culture disappearing. Issues, problems, and obstacles in preserving the Isan long drum circle found that modern youth lack interest in and learning to preserve this art and culture. and the issue of solutions and obstacles to the conservation of the Isan long drum circle, it was found that training activities should be organized to promote local arts and culture. Including inviting the public and those interested to join in listening to information and exchanging knowledge about Promoting the preservation of this beautiful art and culture.

Keywords: Conservation of Isaan long drums; Jum Chang Village; Roi Et Province

บทนำ

ดนตรีจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความละเอียดอ่อน งดงาม และมีคุณค่า ดำรงความเป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยเป็นที่ยอมรับ และเชื่อถือกันว่าดนตรีเป็นภาษาชนิดหนึ่งของมนุษย์ชาติใดที่มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเองก็มักจะมีดนตรีเป็นของตนเองด้วย เพราะดนตรีและเพลงร้องเป็นสิ่งที่พัฒนามาพร้อมกับภาษาพูดของแต่ละประเทศนั้น ๆ เครื่องดนตรีน่าจะมีลักษณะการเกิดในแนวเดียวกันคือ เริ่มต้นที่การตี เคาะ และการกระทุ้งหรือกระแทก ก่อให้เกิดจังหวะเป็นการเริ่มต้นของดนตรี นอกจากนั้นการเป่าจึงเกิดขึ้นตามมาเพราะคนเราต้องหายใจจนแม้แต่การพูด การผิวปาก ก็คือการเป่าด้วย และการที่มนุษย์เราใช้ธนูในการล่าสัตว์เพื่อหาเลี้ยงชีพ การติดของธนูทำให้เกิดเสียงเป็นจุดเริ่มต้นของการหาวัสดุในการติด ทำให้เป็นดนตรีหรือเสียงด้วยการตั้งสายที่สูงต่ำต่างกันออกไปจนเกิดเป็นเครื่องดนตรีประเภทดีดจนเมื่อมนุษย์เราได้ยินเสียงกอไม้เสียดสีกันเป็นเสียง จึงได้มีการพัฒนาสร้างคันชักสำหรับสีขึ้น ซึ่งก็กลายเป็นเครื่องดนตรีประเภทสีขึ้นมาในที่สุดกลองยาว เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง ซึ่งหนังหน้าเดียว ลำตัวกลองยาวด้านท้ายผายบานออกอย่างดอก ลำโพง กลองยาว มีบทบาทในสังคมและวัฒนธรรมไทยทุกภูมิภาคใช้ต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง มีรูปแบบการตีเพลงกลองจังหวะและรูปแบบทำรำประกอบการแสดง (เปลื้อง ฉายรัศมี, 2550: ระบบออนไลน์)

ศิลปะการดนตรีของชาวอีสานประกอบไปด้วยการขับร้องการฟ้อนรำและการบรรเลงดนตรี ในส่วนของการบรรเลงดนตรีพื้นบ้านอีสาน มีเครื่องดนตรีหลายชนิดที่น่าสนใจด้วย เช่น โปงลาง แคน โหวต ซออีสานและพิณ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีของคนในท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีกแขนงหนึ่งที่กำลังประสบปัญหาและกำลังจะสูญหายไปเนื่องจากขาดการสืบทอด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าของดนตรีในท้องถิ่น มีความรักชื่นชม ชาบซึ้ง ห่วงเห่น ตลอดจนช่วยกัน อนุรักษ์สืบทอดดนตรีพื้นบ้านให้คงอยู่ต่อไป (ปิยพันธ์ แสนทวีสุข, 2547: 2) กลองยาวในวิถีชีวิตคนอีสานปรากฏในขบวนแห่ประเพณีต่าง ๆ เช่น แห่พระเวส แห่สงกรานต์ แห่นาค แห่กฐิน แห่ผ้าป่าหรืออาจใช้แห่กิจกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ กลองยาวจึงเป็นเครื่อง

ดนตรีที่มีบทบาทสำคัญของชุมชน อีกทั้งยังเป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมสำหรับบรรเลงในขบวนแห่มากกว่าดนตรีประเภทอื่นๆ เพราะได้ยืมไปไกลและก่อให้เกิดความสนุกสนานเป็นขบวนที่เรียกความสนใจจากผู้คน จะมีลีลาท่าทางที่สวยงามแปลกตาอีกด้วยเวลาบรรเลงสามารถเคลื่อนย้ายเป็นขบวนได้ง่าย ซึ่งกลองยาวจะรับหน้าที่เป็นผู้นำขบวนเสมอ (มนู ครุฑไชยันต์, 2526: 1) การแสดงกลองยาวในขบวนมืองค์ประกอบที่สำคัญที่ขาดมิได้เลยคือการพ้องในขบวนหรือที่เรียกว่า พ้องกลองยาว ที่เป็นการแสดงท่าทางประกอบกับจังหวะกลองในทำนองต่าง ๆ แสดงออกถึงความสนุกสนานและการมีส่วนร่วมในขบวนแห่และปรากฏในทุกท้องถิ่น โดยเฉพาะวัฒนธรรมกลองยาวนิยมเล่นในภาคอีสานมีวิวัฒนาการที่แตกต่างตามยุคสมัย ระยะเวลาที่มีการช่วงชิงความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละจังหวัดโดยจังหวัดมหาสารคามก็เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่หยิบยกกลองยาวขึ้นมาเป็นเอกลักษณ์ในช่วงกระตุ้นการท่องเที่ยวไทย เป็นต้นมา (เจริญชัย ชนไพโรจน์, 2530: 25)

วงกลองยาวอีสานเป็นวงกลองยาวประจำบ้านจุมจัง ตั้งอยู่ที่บ้านจุมจัง หมู่ 7 มีการก่อตั้งมานานกว่า 29 ปี จากรุ่นปู่ย่าตายายคนเฒ่าคนแก่สมัยก่อน ได้ทำวงกลองยาวอีสานขึ้นมาเพื่อทำการแสดงแห่ตามงานบวช งานบุญในหมู่บ้าน และรับจ้างงานต่างหมู่บ้านหรือต่างจังหวัด แล้วแต่จะมีผู้สนใจติดต่องาน ชาวบ้านจุมจังเป็นกลุ่มคนที่ชอบความสนุกสนานมักจะมีงานสังสรรค์และงานเลี้ยงงานบุญแต่ละกิจกรรมนั้นก็ใช้วงกลองยาวประจำหมู่บ้านตนในการบรรเลงความสนุกสนานให้แก่ชาวบ้านทุกเทศกาล งานบุญ งานเลี้ยง ภายในหมู่บ้านคนในสมัยก่อนชอบเสียงดนตรีชอบเต้นชอบรำ (ยอดชาย คำจุมจัง, 2566)

ดังนั้น การอนุรักษ์วงกลองยาวอีสานก็ถือเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เป็นแนวทางการสร้างอาชีพแก่ชาวบ้าน ส่งเสริมให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย เห็นคุณค่า ช่วยกันรักษาเอกลักษณ์ทางดนตรี อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนในการยอมรับให้มากขึ้น จากประเด็นที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง ตำบลอุ่มเม่า อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อให้วงกลองยาวอีสานคงอยู่ในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง ตำบลอุ่มเม่า อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคแนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง ตำบลอุ่มเม่า อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง ตำบลอุ่มเม่า อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้ใหญ่บ้าน 2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3) หัวหน้าวงกลองยาวอีสาน 4) สมาชิกวงกลองยาวอีสาน 5) นักวิชาการด้านวงกลองยาว 6) ประชาชน และ 7) ปราชญ์ชาวบ้าน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คัดเลือกด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ 1) ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน 2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน 3) หัวหน้าวงกลองยาวอีสาน จำนวน 1 คน 4) สมาชิกวงกลองยาวอีสาน จำนวน 5 คน 5) นักวิชาการด้านวงกลองยาว จำนวน 2 คน 6) ประชาชน จำนวน 5 คน และ 7) ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง ตำบลอุ่มเม่า อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัย ได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีกรอบวิเคราะห์ตามประเด็นที่จะทำการศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้ประเด็นการวิจัย ดังนี้คือ

3.1 ประเด็นแนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน

3.2 ประเด็นปัญหาและอุปสรรคแนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน

3.3 ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคแนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน

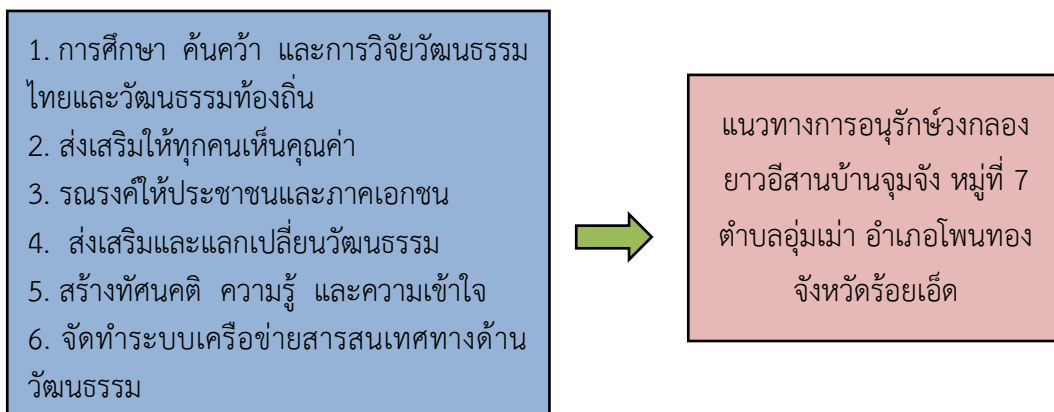
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสาร วิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกตกับการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาและตามกรอบแนวคิด เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง หมู่ที่ 7 ตำบลอุ่มเม่า อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด” มีประเด็นผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้คือ

1. แนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง หมู่ที่ 7 ตำบลอุมเม่า อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นด้านการศึกษาค้นคว้า และการวิจัยวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่า แนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสานนั้นมีหลากหลายวิธี เช่น การที่เราเข้าไปมีส่วนร่วมในวงกลองยาวไม่เฉพาะเป็นสมาชิกในวงกลองยาวเท่านั้นแต่เราสามารถที่จะสนับสนุนเรียกโดยการติดต่อมาทำการแสดงในโอกาสสำคัญ เช่น งานบวช งานบุญ ประเพณีประจำเดือน ฯลฯ คนรุ่นใหม่ควรศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของวงกลองยาวว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีความสำคัญกับภาคอีสานอย่างไร โดยค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับวงกลองยาวเพื่อให้วงกลองยาวได้สืบรุ่นลูกหลานต่อไป การอนุรักษ์วงกลองยาวเป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นปัจจัยสำคัญและองค์ประกอบหลักต่างๆ ของประเพณีวัฒนธรรมชาวอีสาน

ประเด็นด้านการส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า พบว่า การส่งเสริมให้วงกลองยาวเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปโดยใช้โซเชียลมีเดียให้เป็นประโยชน์ เช่น โปรโมทในช่องทางการสื่อต่าง ๆ เราทุกคนสามารถช่วยกันเป็นกระบอกเสียงเพื่อส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า เพราะวงกลองยาวมีความสำคัญต่อประเพณีอีสานและเป็นปัจจัยหลักของวิถีชีวิตความเป็นอีสาน ในปัจจุบันประชาชนนิยมใช้การสื่อสารทางโซเชียลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงควรจะนำผลงานวงกลองยาวลงในโซเชียลเพราะเป็นสื่อกลางที่จะส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่าเป็นอย่างดี

ประเด็นด้านการรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน พบว่า ภาคเอกชนช่วยกันสนับสนุนให้มีความสำคัญและรักษาวงกลองยาวไว้ เช่น มีงานบุญงานประเพณีประจำปีของชาวอีสานหรือบุญบั้งไฟโรงเรียน สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เป็นต้น ช่วยกันออกมาสืบสานวัฒนธรรมอีสาน ช่วยกันรณรงค์รักษาวงกลองยาวให้อยู่สืบไปโดยให้ประชาชนและภาคเอกชนช่วยกันส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่หันมาเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมอีสานของเราและความเป็นมาของวงกลองยาว โดยการเผยแพร่ให้วงกลองยาวเป็นที่รู้จักให้แก่คนรุ่นใหม่ได้รู้จักและช่วยกันอนุรักษ์ให้คงอยู่กันต่อไปได้ วัฒนธรรมประเพณีอีสานเป็นมรดกของบรรพบุรุษเราที่ท่านสร้างขึ้นมาจึงอยากให้เรานี้แหละช่วยการอนุรักษ์ทำนุบำรุงให้วงกลองยาววัฒนธรรมได้อยู่สืบไป

ประเด็นด้านการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม พบว่า แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติหรือผู้คนในประเทศและระดับภูมิภาคใด หากมีการแลกเปลี่ยนก็จะได้เรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ก็จะสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมไว้ได้ ทั้งยังได้ผลประโยชน์ต่อกันทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ได้ความรู้ใหม่ ได้รู้จักวัฒนธรรม เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์วัฒนธรรม จะทำให้ผู้คนหันมานิยมและรักษาวงกลองยาวอีสาน

ประเด็นด้านการสร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจ พบว่า ควรให้ความรู้แก่คนรุ่นใหม่โดยเริ่มจากลูกหลานให้รู้จักวงกลองยาวอีสานและให้เขาได้เรียนรู้วิธีที่จะนำไปปฏิบัติ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เขาก่อน จากประเด็นที่มามวงกลองยาว ไปจนถึงวงกลองยาวอีสานเป็นเอกลักษณ์สำคัญต่อชาวอีสาน เป็นวัฒนธรรมสืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ วงกลองยาวเป็นสัญลักษณ์สำคัญของประเพณีอีสานและเป็นวัฒนธรรมประจำภาคอีสาน

ประเด็นด้านการจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศทางด้านวัฒนธรรม พบว่า การใช้ช่องทางโซเชียลเป็นตัวหลักในการให้ผู้คนได้เข้าถึงวงกลองยาวได้ง่าย โดยจัดทำคลิปเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมของเราออกไปให้ผู้คนได้ชมจะสามารถช่วยกันรักษาความเป็นอีสานได้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป การจัดทำเพจเฟซบุ๊กเพื่อให้คนที่สนใจที่จะเข้ามาศึกษาหรือติดต่องานวงกลองยาว ส่งผลให้เกิดความสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสารกันง่าย

2. ปัญหาและอุปสรรคการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง หมู่ที่ 7 ตำบลอุ่มเม่า อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นด้านการศึกษา คำนคว้า และการวิจัยวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่า ผู้คนละเลยไม่มีความสนใจและให้ความร่วมมือ มีเฉพาะคนบางกลุ่มโดยไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยอาจจะไม่ได้มาใส่ใจเรื่องพวกนี้ แต่ถ้าเราเพิกเฉยไม่สนใจอะไรเลยสักวันวัฒนธรรมที่สวยงามนี้ก็จะหายไป คนเราถ้าไม่มีดนตรีในหัวใจเลยก็คงจะเป็นไปไม่ได้คนที่เขาชอบพร้อมสนับสนุนรักษาไว้ก็ยังมียากให้คนรุ่นใหม่แล้วก็ประชาชนหันมาสนใจวงกลองยาวมากขึ้นศึกษา คำนคว้าหาความรู้มาพัฒนาและให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์วงกลองยาวที่เป็นสมบัติของชุมชน

ประเด็นด้านการส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ด้านการส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า พบว่า ขาดผู้ให้ความรู้และประชาชนขาดความเข้าใจที่จะอนุรักษ์วงกลองยาว เด็กวัยรุ่นชอบความแปลกใหม่ ไม่สนใจที่รักษาวัฒนธรรมประเพณีอีสานเรา วงกลองยาวอาจไม่ตอบโจทย์คนรุ่นใหม่อาจจะฟังได้แต่ไม่อาจที่จะเข้าใจและอนุรักษ์วงกลองยาวได้ ทั้งนี้รอแก้ตอบโต้และเป็นความแปลกใหม่มากกว่าเด็กวัยรุ่นในชุมชนหรือที่ไหนก็ต่างชอบกันเพราะมีความทันสมัยมีสีสันมากกว่า

ประเด็นด้านการรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน พบว่า ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและภาคเอกชน ขาดการใส่ใจจนไม่เห็นถึงความสำคัญของวงกลองยาวอีสาน ในการที่จะอนุรักษ์เพื่อให้คงอยู่ไปยังรุ่นต่อ ๆ ไป

ประเด็นด้านการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม พบว่า ทุกภาคส่วนขององค์กรต่างๆและภาคเอกชนต่างก็มีส่วนร่วมในการรณรงค์และรักษาวงกลองยาวและวัฒนธรรมอีสานเพื่อที่จะไม่ให้มันสูญหายไป และเด็กรุ่นใหม่ก็มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอีสานและวงกลองยาวมากขึ้น วัฒนธรรมประเพณีอีสานเป็นมรดกของบรรพบุรุษเราที่ท่านสร้างขึ้นมาจึงอยากให้ช่วยกันในการอนุรักษ์ทำนุบำรุงให้วงกลองยาววัฒนธรรมได้อยู่สืบไปเรื่อย ๆ อยากจะให้ประชาชนในบ้านจุมจังเป็นผู้เริ่มที่จะอนุรักษ์วงกลองยาวก่อนผู้อื่นเลยเพราะเป็นสมบัติของหมู่บ้านจึงต้องช่วยกันรักษาไว้ก่อนที่จะให้ผู้อื่นรักษาอนุรักษ์ต้องเริ่มจากคนในชุมชนก่อนเป็นอันดับแรก ช่วยกันเป็นกระบอกเสียงในการอนุรักษ์วงกลองยาวโดยสืบสานประเพณีอีสานเราไว้ เข้าไปเป็นอีกส่วนหนึ่งในการทำให้ประชาชนรู้จักที่จะเก็บรักษาความเป็นอีสานของเรา ภาคเอกชนก็จะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะช่วยให้เด็กรุ่นใหม่เข้าถึงความเป็นมาและความสำคัญของวงกลองยาว โดยคอยอบรมสั่งสอนเด็กรุ่นใหม่ให้ทำความเข้าใจต่อการที่จะอนุรักษ์วงกลองยาวไว้

ประเด็นด้านการสร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจ พบว่า ประชาชนไม่ให้ความสนใจมากพอที่จะเข้าใจ การเรียนรู้จากครูบาอาจารย์ด้านวงกลองยาวก็มีจำนวนน้อยมาก ขาดผู้มีความรู้หรือปราชญ์เฉพาะเกี่ยวกับวงกลองยาว

ประเด็นด้านการจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศทางวัฒนธรรม พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกในวงกลองยาวเป็นวัยกลางคนซึ่งจะไม่สามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศ มีงบประมาณไม่เพียงพอที่จะจัดทำระบบสารสนเทศ ขาดงบประมาณที่จะนำมาสร้างระบบสารสนเทศเพื่อให้ผู้ที่สนใจจะเข้ามาศึกษาคำนคว้ามีข้อมูลประวัติความเป็นมาไม่เพียงพอ ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อต่อยอดการเข้าถึงระบบสารสนเทศ

ประเด็นด้านการศึกษา คำนคว้า และการวิจัยวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่า ขาดความน่าสนใจแก่การเรียนหรือในโลกออนไลน์ ขาดการจัดจัดอบรมหรือจัดค่ายเพื่อการอนุรักษ์วงกลองยาวและอื่น ๆ

ประเด็นด้านการส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า พบว่า การเชิญชวนผู้คนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในครอบครัวหรือใครก็ตาม ได้มาช่วยกันอนุรักษ์ไว้ถือว่าเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถทำได้เลยและไม่ยากเลย เพราะถ้ามีประเพณีประจำปีต่าง ๆ คนในชุมชนก็ต่างให้ความสนใจอยู่แล้ว ชาวภาคอีสานถือว่าเป็นชนกลุ่มที่รักในความสุขสนุกสนาน และยังช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมประจำภาคของตนเองอีกด้วย ส่งเสริมให้วงกลองยาวอีสานมีรายได้โดยการจ้างงานเพราะถือว่าเป็นการอนุรักษ์ให้ผู้คนได้รู้จักที่จะอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมนี้ต่อไป

ประเด็นด้านการรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน พบว่า ประชาชน ภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมกันรับผิดชอบต่อวัฒนธรรมตนเอง ส่งเสริมสนับสนุนบำรุงช่วยกัน ประสานการบริการความรู้ วิชาการ หรือสนับสนุนด้วยทุนทรัพย์ทางวัฒนธรรมให้มีทุนไปซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ผู้ฟัง เพื่อให้มีอุปกรณ์ครบและสามารถทำการแสดงได้อย่างเต็มที่

ประเด็นด้านการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม พบว่า ไม่มีคนสนใจที่จะเรียนรู้และมาส่งเสริมให้วงกลองยาวอีสานให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมการต่างชาติต่างภาษาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมการใช้ชีวิตเลียนแบบฝรั่ง นิยมวัฒนธรรมต่างชาติทั้งด้านอาหาร ด้านดนตรี และอื่น ๆ

ประเด็นด้านการสร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจ พบว่า ไม่นิยมแสวงหาความรู้ด้วยความอยากรู้ อยากเห็นว่าสิ่งนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ผู้ใดเป็นผู้ก่อตั้ง คิดค้น ดังนั้นเวลามีผู้ใดสงสัยหรือมีคำถามเกิดขึ้นเราก็มักจะบอกเล่าข้อมูลเท็จจริงและการสันนิษฐานจากการบอกเล่า

ประเด็นด้านการจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศทาง พบว่า ควรมีการแก้ไขอย่างตรงจุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ชัดเจนและทำให้ประสบความสำเร็จและนำมาใช้ได้อย่างแท้จริงในยุคสมัยที่เปลี่ยนไปและทันสมัยขึ้นการดำรงชีวิตของคนในสังคมก็สะดวกสบาย ดังนั้น การจัดทำระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมจะทำให้มีเนื้อหาข้อมูลที่กระชับเข้าใจง่ายและนำไปใช้กับชีวิตได้อย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง ตำบลอุมเม่า อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด” มีข้อค้นพบที่น่าสนใจการอภิปรายผล ดังนี้

1. แนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง หมู่ที่ 7 ตำบลอุมเม่า อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านการศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่น กล่าวคือ แนวทางในการอนุรักษ์วงกลองยาวนั้นมีหลากหลายวิธีเช่นการที่เราเองเข้าไปมีส่วนร่วมในวงกลองยาวไม่ว่าจะเป็นสมาชิกในวงกลองยาวเท่านั้นแต่เราสามารถที่จะสนับสนุนเรียกใช้งานติดต่อมาทำการแสดงในโอกาสสำคัญคืออย่างเช่น งานบวช งานบุญ ประเพณีประจำปีเดือน ฯลฯ อยากให้คนรุ่นใหม่ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของวงกลองยาวบ้าง ว่ามีความเป็นมาอย่างไร สำคัญกับชาวภาคอีสานยังไง มันค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับวงกลองยาวเพื่อให้วงกลองยาวได้สืบรุ่นลูกหลาน ทั้งนี้ศิลปวัฒนธรรมด้านอื่นก็ควรอนุรักษ์ไว้เช่นกันเพราะหากไม่อนุรักษ์กันไว้ไม่นานมันก็จะเลือนหายไป ประเด็นหรือกิจกรรมการอนุรักษ์และส่งเสริมใด ๆ ก็ให้ช่วยกัน การอนุรักษ์วงกลองยาวเป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นปัจจัยสำคัญและองค์ประกอบหลักต่าง ๆ ของประเพณีวัฒนธรรมของชาวอีสาน เป็นภาพบรรยากาศที่อบอุ่นและสนุกสนานหากคนต่างจังหวัดมาเห็นเชื่อว่าเขาจะเอ็นดูชื่นชอบเพราะเป็นความสุขอีกอย่างหนึ่งที่หาชมได้ยากขณะที่ลูกหลานเราที่เขาไปทำงานในกรุงเทพเวลามีเทศกาลมีงานบุญก็จะรีบกลับมาเพื่อมาเจอครอบครัวมา

เจอเพื่อนฝูงและมาร่วมกันเพื่อนรำ เพราะเป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสาน จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ที่กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีหน้าที่ในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ นิัยการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุสัมฤทธิ์ผล มีประสิทธิผลในการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้สาธารณชนมาใช้ประโยชน์ สามารถเข้าถึงบริการสารสนเทศ การแนะนำ ครอบครัวเครือข่ายครอบครัว ชุมชนสถานประกอบการ หน่วยงาน ตลอดจนแวดวงนันทนาการ วัฒนธรรมและศิลปกรรม โดยการกระตุ้นให้สถานศึกษาเป็นแม่เหล็กดึงดูดใจให้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ด้านการส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า กล่าวคือ การส่งเสริมให้วงกลองยาวเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปโดยใช้สื่อโซเชียลให้เป็นประโยชน์คือโปรโมทในช่องทางของสื่อต่าง ๆ เราทุกคนช่วยกันเป็นกระบอกเสียงเพื่อส่งเสริมให้ผู้คนเห็นคุณค่า เพราะวงกลองยาวมีความสำคัญต่อประเพณีอีสานและเป็นปัจจัยหลักของวิถีชีวิตความเป็นอีสาน คนสมัยนี้เล่นโซเชียลเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงเริ่มจากนำวงกลองลงในโซเชียลเพราะเป็นสื่อกลางที่จะส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ให้คนในชุมชนจัดตั้งกลุ่มที่เกี่ยวกับวงกลองยาวซึ่งจะนำคนในชุมชนและผู้คนเขามีความสนใจชื่นชอบทางด้านดนตรี ยกย่องให้วงกลองยาวเป็นที่น่าสนใจของผู้คนโดยการใช้สื่อเป็นตัวกลางในการทำวงกลองยาวให้เป็นที่รู้จักกันเพราะยุคนี้เป็นยุคโซเชียลเราก็นำช่องทางนี้เป็นตัวกลางเพื่อจะส่งเสริมสนับสนุนวงกลองยาวรวมกลุ่มกันหารายได้เพื่อสร้างอาชีพและหารายได้ให้แก่ครอบครัวและตัวเอง ศึกษาประวัติความเป็นมาของวงกลองยาวและนำมาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักของผู้คน เช่น จัดโชว์ให้มีความน่าดึงดูดและเป็นที่น่าสนใจต่อผู้ชม จัดตั้งกลุ่มวงกลองยาวประจำหมู่บ้าน และให้ชาวบ้านหรือผู้ที่มีความสนใจจะเข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่ม ศึกษาเผยแพร่เพื่อจะได้นำเอาความรู้ไปต่อยอดให้คนเห็นคุณค่าในวัฒนธรรม จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเสรี พงศ์พิศ (2536) ที่กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของผู้คนในอดีต จัดเป็นรากฐานของชีวิตมนุษย์ในปัจจุบันความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นเอกภาพที่บรรพชนได้ปลูกฝังสู่ลูกหลาน แต่ด้วยกระแสการพัฒนาที่มิขึ้นได้ส่งผลให้เกิดการหลงลืมทางด้านวัฒนธรรม

ด้านการรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน กล่าวคือ การที่ทำให้ภาคเอกชนช่วยกันเป็นอีกหนึ่งช่องทางเพื่อให้คนในองค์กรให้ความสำคัญและรักษาวงกลองยาวไว้ เช่น เวลาว่างงานบุญงานประเพณีประจำปีของชาวอีสานหรือบุญบั้งไฟ โรงเรียน สถานีดารวจ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เป็นต้น ก็ช่วยกันออกมาสืบสานวัฒนธรรมอีสาน ให้ช่วยกันรณรงค์รักษาวงกลองยาวให้อยู่สืบไปโดยให้ประชาชนและภาคเอกชนช่วยกันส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่หันมาเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมอีสานของเรามาความเป็นมาของวงกลองยาว โดยการเผยแพร่ให้วงกลองยาวเป็นที่รู้จักให้แก่คนรุ่นใหม่ได้รู้จักและช่วยกันอนุรักษ์ให้คงอยู่กันต่อไปได้ วัฒนธรรมประเพณีอีสานเป็นมรดกของบรรพบุรุษเราที่ท่านสร้างขึ้นมาก็อยากให้ประชาชนช่วยกันอนุรักษ์ทำนุบำรุงให้วงกลองยาววัฒนธรรมได้อยู่สืบไป จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ปฏิบัติตามเสรี พงศ์พิศ (2536) ที่กล่าวไว้ว่า งานด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านมิใช่มุ่งเฉพาะการสร้างรายได้ และมีมุ่งรักษาเอาไว้โดยไม่แต่ต้อง แต่เป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับความเป็นพื้นบ้าน โดยการสร้างพลัง สร้างชีวิตให้กับวัฒนธรรมในบริบทแห่งความจริงการอนุรักษ์ของหน่วยงานราชการส่วนใหญ่ มักเป็นการสะสม สิ่งของเครื่องใช้จากชุมชนในท้องถิ่น รวมไปถึง ตำนาน ประเพณีและวัฒนธรรมที่บันทึกเอาไว้หลักฐานทั้งหมดล้วนอยู่ในเมืองที่เป็นศูนย์กลาง เนื่องจากรัฐเชื่อว่า คนในชุมชนไม่สามารถดูแลรักษาได้ ทั้งที่ในความจริงแล้วคนในพื้นที่ จัดเป็นบุคคลากรที่มีคุณภาพมากที่สุด เนื่องจากคนเหล่านี้เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องราวที่อยู่รอบตัวมาตั้งแต่เกิด แต่ยังขาดความรู้แนวทางในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยในปัจจุบันนี้

มีการพัฒนาขึ้นมาหลายๆ ด้านเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่มีวันสิ้นสุดของมนุษย์และเด็กรุ่นใหม่ที่น่าสนใจในด้านเทคโนโลยีกันมาก

ด้านการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม กล่าวคือ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติ หรือจะคนในประเทศภาคใดก็ตามก็ถือว่าต่างคนต่างได้ความรู้ของกันและส่งเสริมให้วงกลองยาวเป็นที่รู้จัก หากมีการแลกเปลี่ยนต่างคนก็ต่างได้ผลประโยชน์จากกันต่างคนต่างได้เรียนรู้วัฒนธรรมของกัน และกัน แล้วก็จะอนุรักษ์วัฒนธรรมไว้คือ ได้ผลประโยชน์ต่อกันทั้งสองฝ่าย ได้ความรู้ใหม่ได้รู้จักวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นแล้วก็จะส่งเสริมให้เขาเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของเรา จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของภัสสร ลิมานนท์ และคณะ (2535) ที่กล่าวไว้ว่า การอนุรักษ์ คือ การคุ้มครอง ป้องกันสิ่งมีอยู่ ตลอดจนให้การรักษาและฟื้นฟูให้เกิดความยั่งยืนที่สุด การอนุรักษ์จึงหมายถึงการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัววัฒนธรรม ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่การสงวนรักษาอย่าง หวงแหนจนไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้แต่จะต้องเป็นกระบวนการปกป้องดูแลให้วัฒนธรรมดำรงคุณค่าและเอกลักษณ์เฉพาะตัวไว้ได้

ด้านการสร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจ กล่าวคือ ให้ความรู้เด็กรุ่นใหม่โดยเริ่มจาก ลูกหลานของเราเองให้เขาได้รู้จักวงกลองยาวและให้เขาได้เรียนรู้วิธีที่จะนำไปปฏิบัติ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เขาก่อนว่าวงกลองยาวเป็นมาอย่างไรพอเขาเริ่มที่จะเข้าใจคิดเองได้แล้วก็ปล่อยให้เขามี ความคิดอิสระ แต่ให้เขารับรู้เอาไว้ว่าวงกลองยาวอีสานเป็นเอกลักษณ์สำคัญต่อชาวอีสานอย่างมาก เป็น วัฒนธรรมสืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ วงกลองยาวเป็นสัญลักษณ์สำคัญของประเพณีอีสานและเป็น วงดนตรีประจำภาคอีสาน เกิดมาก็เห็นวงกลองยาวเลยแต่สมัยนั้นอุปกรณ์เครื่องดนตรีไม่มีหลากหลาย เหมือนตอนนี้อุรักษ์ให้วงกลองยาวที่เป็นวัฒนธรรมของชาวอีสานอยู่ต่อไปนั่นก็เป็นความคิดที่เราอยากให้ ลูกหลานได้เข้ามาเป็นอีกส่วนหนึ่งของการเริ่มคิดเริ่มสร้างการอนุรักษ์ให้วงกลองยาวไม่เลือนหายไป ถึงจะมี คนสนใจไม่มากแต่ก็ยังเป็นที่รู้จักของคนกลุ่มหนึ่งที่มีความรักในเสียงดนตรีและสามารถที่จะยกระดับให้วง กลองยาวก้าวไปอีกระดับที่ก้าวไปกับยุคปัจจุบัน วงกลองยาวคือภาพจำของคนในหมู่บ้านตั้งแต่ที่เครื่อง ดนตรีมีแค่ไม่กี่ชิ้นแต่ก็สามารถทำให้ชาวบ้านสนุกสนานกันได้มากเลยทีเดียว เราควรบอกต่อเล่าความ สวยงามนี้ให้ลูกหลานได้รับรู้ อยากให้ลูกหลานเราสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามอย่างนี้ต่อไป โดยการ รู้จักอนุรักษ์คุณค่าความสำคัญของมรดกที่บรรพบุรุษได้สร้างขึ้นมาให้มันได้เป็นสิ่งแรกที่ทำให้คนรู้จักเรา ชาวอีสาน จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลิศ จันทร (2531) ที่กล่าวไว้ว่า ดนตรี พื้นบ้านอีสานเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่งที่เกิดจากกลุ่มชนต่างๆ ของภาคอีสานในอดีตและได้สร้างสมสืบทอดกันมาเป็นเวลานานจน กลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มซึ่งมีอยู่ในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือ ภาคอีสานของ ประเทศไทยในสมัยโบราณอาจกล่าวได้ว่าภาคอีสานเป็นดินแดนที่อยู่ของกลุ่มชนชาว พื้นเมือง หลายกลุ่มชนที่ได้อพยพผสมผสานกับชาวพื้นเมืองเดิมโดยการนำเอาศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการ ขับ ร้องการละเล่นและการดนตรีต่าง ๆ ติดตามมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรล้านนาและล้านช้าง และมีการ แพร่กระจายทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้าน ในต่างประเทศ

ด้านการจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศทางด้านวัฒนธรรม กล่าวคือ ใช้ช่องทางสื่อโซเชียล เป็นตัวหลักในการให้คนยุคไอทีได้เข้าถึงวงกลองยาวได้ง่ายโดยจัดทำคลิปเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมของเรา ออกไปให้ผู้คนที่ได้ชมและช่วยกันรักษาความเป็นอีสานได้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป สร้างเพจเฟซบุ๊กขึ้นมาเพื่อให้คนที่ สนใจที่จะเข้ามาศึกษาหรือติดต่องานวงกลองยาว มันก็สะดวกสบายติดต่อสื่อสารกันง่ายโพสต์ว่าวันนี้มีการ แสดงที่ใดมันก็ถือว่าเป็นสื่อกลาง ให้วงกลองยาวได้เผยแพร่สิ่งที่มือออกมาให้ผู้คนที่เห็นกัน สังคมออนไลน์ ทำให้คนเห็นรับรู้ข่าวสารมากมาย ขณะบางครั้งเราไปปลูกฝังวิธีคิดและความเชื่อของต่างชาติมากเกินไปจน

อาจทำให้หลงลืมวัฒนธรรมอันสวยงามของชาติเราและไม่อนุรักษ์วัฒนธรรมของตน ทุกวันนี้มีหลายช่องทางให้คนเราเลือกที่จะศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ มันมีประโยชน์นะลูกหลานเราก็จะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มันก็เกิดผลดีต่อตัวเด็กเองและเป็นผลประโยชน์ต่อการเชิญชวนให้คนมาสนใจอนุรักษ์วัฒนธรรมของเรา โดยมีระบบสารสนเทศเป็นตัวกลางในการทำให้คนรู้จักการอนุรักษ์ให้วัฒนธรรมอยู่คู่กับประเทศชาติ บ้านเมืองของเราต่อไป วัฒนธรรมของเราหากมีคนสนใจแล้วเขาเอาไปเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักก็เป็นผลดีต่อการหารายได้ของคนในชุมชน แล้วยังทำให้คนรู้จักวัฒนธรรมของเรามากขึ้นอีกด้วยวงกลองยาวก็ถือว่าเป็นคุณค่า จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสมบัติ อารังธัญวงศ์ (2540) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการวิเคราะห์และการตัดสินใจของผู้บริหารที่จะกำหนดวิธีการไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเอาข้อมูลข่าวสาร (Information) ในอดีตมากำหนดหรือพยากรณ์อนาคต

2. ปัญหาและอุปสรรคการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง หมู่ที่ 7 ตำบลอุ่มเม่า อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านการศึกษาค้นคว้า และกาวิจัยวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้คนละเลยไม่มีความสนใจและให้ความร่วมมือสักเท่าไร มีแค่คนบางกลุ่ม เขาไม่ได้สนใจได้ส่วนเสียด้วยแหละเลย อาจจะไม่ได้มาใส่ใจประเด็นนี้ แต่ถ้าเราเพิกเฉยไม่สนใจอะไรเลยสักวันวัฒนธรรมที่สวยงามนี้ ก็จะเลือนหายไป การศึกษาค้นคว้าหาความรู้มาพัฒนาและให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์วงกลองยาว ที่เป็นสมบัติของชุมชน ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไปสื่อเกี่ยวกับพวกเพลงดนตรีมีเยอะคนเราก็ชอบความแปลกใหม่อะไรที่มันดูทันสมัยประชาชนขาดความสนใจและความเข้าใจในการให้ความร่วมมือต่อการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน จึงทำให้คนยุคใหม่เข้าถึงความเป็นดั้งเดิมของชาวอีสานได้ยาก เพราะการที่เราหลงระเห็จไปกับสิ่งใหม่จนลืมวัฒนธรรมของตนเองที่สวยงามรสนิยมของคนเปลี่ยนไปความทันสมัยคือสิ่งที่ทำให้ผู้คนหลงลืมวัฒนธรรมของวงกลองยาวอีสานว่ามีมานานแล้วตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย เราจึงต้องทำให้ทุกคนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมอีสาน คนรุ่นใหม่และประชาชนไม่มีความรู้และความเข้าใจที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมของตนเอง ไม่มีใครทำงานวิจัยหรือศึกษาหาความรู้จากวงกลองยาว ยุคสมัยเปลี่ยนไปคนเราเปลี่ยนไปตามรสนิยมที่ตนคิดว่าจะทำให้เข้ากับคนยุคใหม่ จึงไม่สนใจหรือทำความรู้จักที่จะรักษาวงกลองยาว จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของภัสสร ลิมานนท์ และคณะ (2535) ที่กล่าวไว้ว่า "การอนุรักษ์ คือการคุ้มครองป้องกันสิ่งมีอยู่ ตลอดจนให้การรักษาและฟื้นฟูให้เกิดความยั่งยืนที่สุด การอนุรักษ์ จึงหมายถึงการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัววัฒนธรรม ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่การสงวนรักษาอย่าง หวงแหนจนไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ แต่จะต้องเป็นกระบวนการปกป้องดูแลให้วัฒนธรรมดำรงคุณค่าและเอกลักษณ์เฉพาะตัวไว้ได้"

ด้านการส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า กล่าวคือ ขาดผู้ให้ความรู้และประชาชนขาดความเข้าใจที่จะอนุรักษ์วงกลองยาว เด็กวัยรุ่นชอบความแปลกใหม่ไม่สนใจที่รักษาวงวัฒนธรรมประเพณีอีสานเรา วงกลองยาวอาจไม่ตอบโจทย์คนรุ่นใหม่อาจจะฟังได้แต่ไม่อาจที่จะเข้าใจและอนุรักษ์วงกลองยาวได้ รถแหม่ตอบโจทย์และเป็นความแปลกใหม่มากกว่าเด็กวัยรุ่นในชุมชนหรือที่ไหนก็ต่างชอบกันเพราะมีความทันสมัย มีสีสันมากกว่า คนในครอบครัวและตัวของเราเองที่ควรเรียนรู้ที่จะอนุรักษ์และเอาใจใส่ ควรเริ่มที่จะทำความเข้าใจจากตัวเราก่อนเสมอและค่อย ๆ บอกต่อเผยแพร่ให้ผู้อื่นทำตาม ปัจจุบันผู้คนไม่ค่อยชอบอะไรที่ยุ้งยากและไม่ค่อยสนใจที่จะอนุรักษ์ ผู้คนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจกับคำว่าอนุรักษ์ ไม่สนใจที่ศึกษาและไม่มีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน ไม่มีกลุ่มหรือ

ผู้คนมาให้ความรู้เกี่ยวกับวงกลองยาวและการอนุรักษ์วงกลองยาวเพื่อให้ทุกคนเห็นคุณค่าของวงกลองยาว อีสานยุคสมัยที่เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ตามกาลเวลาจึงทำให้คนสนใจแต่สิ่งใหม่ๆ ที่ดูน่าตื่นตื้นเต้นน่าสนใจ จากการ ศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2540) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการวิเคราะห์ และการตัดสินใจ ของผู้บริหารที่จะกำหนดวิธีการไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้ บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเอาข้อมูลข่าวสาร (Information) ในอดีตมากำหนดหรือพยากรณ์อนาคต

ด้านการรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน กล่าวคือ อุปสรรคและปัญหาเกิดจากขาดการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและภาคเอกชนไม่มีการใส่ใจมากพอในการที่จะเล็งเห็นถึงความสำคัญของวง กลองยาวในการที่จะอนุรักษ์เพื่อให้คงอยู่ไปยังรุ่นต่อ ๆ ไป ด้วยความทันสมัยจึงค่อนข้างที่จะทำให้ ประชาชนหรือภาคเอกชนเห็นคุณค่าและสนับสนุนวงกลองยาวอีสานจึงจะต้องเริ่มทำให้วงกลองยาวเป็นที่ น่าสนใจโดยเริ่มจากตัวของเราเอง ประชาชนและภาคเอกชนควรเป็นตัวกลางให้เพื่อให้ผู้คนได้รู้จักการ อนุรักษ์วัฒนธรรมอันสำคัญของชาวอีสานและวงกลองยาวก็ยังถือเป็นความงดงามของดนตรีพื้นบ้านอีสาน อีกด้วย ไม่มีการรณรงค์จากภาคเอกชนและประชาชนค่อนข้างที่จะไม่ให้ความสนใจมากพอจึงเกิดปัญหาที่ จะได้เรียนรู้การอนุรักษ์วงกลองยาวอีสานยุคนี้มีดนตรีที่ทันสมัยตามรสนิยม วงหมอลำ รถแห่ เพราะทำนอง และการแสดงที่ลงตัวและเป็นที่น่าสนใจมากกว่า ผู้คนจึงสนใจมากกว่าที่จะหันมาอนุรักษ์การเล่นและ สนับสนุนวงกลองยาว จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของพิสิฐ เจริญวงศ์ และทรงศรียา กัลยาณมิตร (2545) ที่กล่าวไว้ว่า การดูแลรักษาทรัพยากรที่มีอยู่ ให้คงคุณค่าไว้ และยังหมายถึง การ ป้องกันรักษา การสงวน การปฏิสังขรณ์ และการบูรณะเมื่อเกิดความเสื่อมโทรมด้วย" นอกจากนี้แล้วยังต้อง ใช้กระบวนการรื้อฟื้นเพลงพื้นบ้านให้กลับมาเป็นที่รู้จักอีกครั้งโดยจะต้องเน้นการฟื้นฟูและพัฒนาที่ เหมาะสมกับยุค สมัยและไม่ทำลายคุณค่าของเดิมที่ได้รับตกทอด

ด้านการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม กล่าวคือ ทุกภาคส่วนขององค์กรต่างและ ภาคเอกชนต่างก็มีส่วนร่วมในการรณรงค์และรักษาวงกลองยาวและวัฒนธรรมอีสานเพื่อที่จะไม่ให้สูญ หายไป และคนรุ่นใหม่ก็มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอีสานและวงกลองยาวมากขึ้นวัฒนธรรม ประเพณีอีสานเป็นมรดกของบรรพบุรุษเราที่ท่านสร้างขึ้นมา ประชาชนในหมู่บ้านจึงเป็นผู้เริ่มที่จะ อนุรักษ์วงกลองยาวเพราะเป็นสมบัติของหมู่บ้านจึงต้องช่วยกันรักษาไว้ก่อนที่จะให้ผู้อื่นรักษาอนุรักษ์ต้อง เริ่มจากคนในชุมชนก่อนเป็นอันดับแรก ช่วยกันเป็นกระบอกเสียงในการอนุรักษ์วงกลองยาวโดยสืบสาน ประเพณีอีสานเราไว้ เข้าไปเป็นอีกส่วนหนึ่งในการทำให้ประชาชนรู้จักที่จะเก็บรักษาความเป็นอีสานของ เรา ภาคเอกชนก็จะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะช่วยให้เด็กรุ่นใหม่เข้าถึงความเป็นมาและความสำคัญของวง กลองยาว โดยคอยอบรมสั่งสอนเด็กรุ่นใหม่ให้ทำความเข้าใจต่อการที่จะอนุรักษ์วงกลองยาวไว้ จากการ ศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลิศ จันท (2531) ที่กล่าวไว้ว่า การแพร่กระจายทาง วัฒนธรรมและการอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้าน ในต่างประเทศ รวมไปถึงวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เมืองพินักซ์ มลรัฐโอริโซน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการแพร่กระจายวัฒนธรรมไทย โดยในช่วงแรก ๆ ที่วัดพระมหา ธาตุวรมหาวิหารในการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรม ไทยนั้นเป็นเพียงการถ่ายทอดจากครูอาสาจากประเทศไทยสอน ลูกหลาน

ด้านการสร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจ กล่าวคือ ประชาชนไม่ให้ความสนใจมาก พอที่จะเข้าใจและเรียนรู้จากครู อาจารย์ จะมีเฉพาะกลุ่มวัยกลางคน เด็กวัยรุ่นบางส่วนก็สนใจสิ่งใหม่ๆ ใหม่ๆ ดูหรูหรามากกว่าจะมาสนใจวัฒนธรรมอีสานพื้นบ้าน ผู้ใหญ่บางคนยังไม่ฟังกลองยาว ไม่ชอบความ

สนุกสนาน ในปัจจุบันก็มีคนที่สนใจจริงที่เล่นจะเรียนรู้เก็บเกี่ยวเอาความรู้ เพราะความทันสมัยจะสะดวกสบายเด็กรุ่นใหม่ไม่ได้ให้ความสนใจมากพอสมควรอาจเพราะว่าจังหวะของวงกลองยาวอาจเข้าไปเด็กสมัยนี้ชอบจังหวะเร็ว เด็กขาดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์วงกลองยาวขาดความเข้าใจที่จะเข้ามาศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการอนุรักษ์วงกลองยาว และทำความรู้จกกับดนตรีพื้นบ้านความทันสมัยและการไม่ได้ถูกปลูกฝังมาเพื่อที่จะเข้าใจการสืบทอดความเป็นมาของวงกลองยาว การที่คนในครอบครัวคนใกล้ชิดไม่ได้ปลูกฝังให้ได้เรียนรู้ที่จะสนใจศึกษาการอนุรักษ์ให้สมบัติคงอยู่ต่อไปนั้น ก็อาจเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้วงกลองยาวไม่ได้รับการสืบทอดต่อยอดไปในภายภาคหน้า ความเหลื่อมล้ำของโลกทำให้การที่จะปลูกความคิดให้มีความศึกษาหาทางอนุรักษ์ไว้นั้นค่อนข้างยาก เพราะทุกวันนี้มีสื่อใหม่ ๆ เข้ามามากมายและคนเราก็เลือกเอาแต่ความทันสมัยจนลืมอนุรักษ์สิ่งที่มีค่าอยู่แล้ว ไม่มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านหรือวงกลองยาวผู้คนให้ความสนใจเพียงบางคนบางกลุ่มเท่านั้น ไม่ยอมรับฟังความรู้และความคิดเห็นของการอนุรักษ์วงกลองยาวจากผู้สนใจแต่สิ่งใหม่ ๆ จนละเลยความสำคัญของวัฒนธรรมชาวบ้านที่มีอยู่ของตนเอง มีรสนิยมชอบกับดนตรีสื่อของต่างประเทศและภาคอื่นมากกว่าภาคประเทศของตนเอง จึงทำให้วงกลองยาวไม่เป็นที่นิยมในหมู่คนสมัยใหม่มากเท่าที่ควรนัก จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเสรีพงศ์พิศ (2536) ที่กล่าวไว้ว่า งานด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านมิใช่มุ่งเฉพาะการสร้างรายได้ และมีใช้มุงรักษาเอาไว้โดยไม่แตงต้อง แต่เป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับความเป็นพื้นบ้าน โดยการสร้างพลัง สร้างชีวิตให้กับวัฒนธรรมในบริบทแห่งความจริง

ด้านการจัดหาระบบเครือข่ายสารสนเทศทางด้านวัฒนธรรม กล่าวคือ ส่วนมากนั้นสมาชิกในวงกลองยาวเป็นวัยกลางคนก็ค่อยข้างยากที่จะเล่นแบบประยุกต์หรือสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศมีงบประมาณไม่เพียงพอที่จะจัดหาระบบสารสนเทศ การที่ขาดงบประมาณที่จะนำมาสร้างระบบสารสนเทศเพื่อให้ผู้ที่สนใจจะเข้ามาศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากระบบขาดแคลนและทำให้เข้าถึงข้อมูลได้ยากเพราะมีข้อมูลประวัติความเป็นมาไม่เพียงพอ หากมีต้นทุนดังกล่าวก็จะพอสามารถจัดทำขึ้นมาได้บ้าง ส่งผลให้เป็นปัญหาต่อผู้ที่เข้ามาหาข้อมูลข่าวสารเพื่อที่จะนำไปทำงานหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับวงกลองยาว แทนที่จะได้ข้อมูลแต่กลับได้เฉพาะบางส่วน ดังนั้น ควรจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญมาช่วยจัดตั้งระบบเครือข่ายสารสนเทศทางวัฒนธรรมเพื่อต่อยอดให้วงกลองยาวเป็นที่รู้จัก ระบบสารสนเทศ คือความสะดวกสบายรวดเร็วและทันใจ หากเราไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดหาระบบสารสนเทศมากพอก็เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ความรู้ข้อมูลที่มีควรทำให้เกิดประโยชน์แก่เราเราสามารถนำสิ่งที่เรารู้และเข้าใจไปแชร์ต่อผู้อื่นได้เพราะความคิดหรือองค์ความรู้ที่เรามีอยู่นี้อาจเป็นประโยชน์กับผู้อื่นอีกมากมายหลายคน จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ที่กล่าวไว้ว่า สามารถเข้าถึงบริการสารสนเทศ การแนะแนว ครอบคลุมเครือข่ายครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงาน จนแคว้นนันทนาการ วัฒนธรรมและศิลปกรรม

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการอนุรักษ์วงกลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง หมู่ที่ 7 ตำบลอุ่มเม่า อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านการศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่น กล่าวคือ เพิ่มเนื้อหาความน่าสนใจแก่การเรียนหรือในโลกออนไลน์ หรือให้มีการจัดอบรม จัดค่ายเพื่อเป็นตัวกลางที่จะนำความรู้สอดแทรกการทำให้ทุกคนได้สนุกและยังได้ความรู้เกี่ยวกับการที่เราจะรับมือกับการที่จะมีแนวทางในการอนุรักษ์วงกลองยาวและอื่น ๆ ประยุกต์ให้เป็นที่น่าสนใจมากขึ้นกว่าเดิมด้วยการให้ความรู้และให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น เล่าถึงความเป็นมาของวงกลองยาวที่น่าประทับใจ ทำสื่อออกมา

หรือวิดีโอแนะนำวงกลองยาว สอนให้รู้ถึงการที่จะทำให้ทุกคนช่วยกันอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านของชาวอีสานไว้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้คนหันมาสนใจที่จะร่วมมือกันอนุรักษ์ ควรปรับเปลี่ยนการให้ความรู้ให้เข้ากับรูปแบบของการศึกษาที่ตรงตามยุคตามสมัยหรือที่เรียกว่าตามเทรนนั่นเอง พอเราจัดทำการสอนหรือให้ความรู้กับประชาชนเด็กสมัยใหม่การเสริมสร้างกิจกรรมการเรียนรู้หรือการให้ความรู้ที่น่าสนใจอาจเป็นการแก้ไขที่ดีและมีประสิทธิภาพมาก เพราะการที่เราทำให้การเรียนรู้เข้ากับยุคและปรับโครงสร้างให้เข้ากับการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่จะทำให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ได้อย่างเต็มที่และสามารถต่อยอดพัฒนาไปเรื่อย ๆ การจัดตั้งชมรมภายในหมู่บ้านเพื่อจัดกิจกรรมให้ประชาชนเด็กเยาวชนได้ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมและการเรียนรู้เกี่ยวกับวงกลองยาวว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีการก่อตั้งมากี่ปีแต่ก่อนใช้อะไรบรรเลง กลองทำมาจากอะไร ใครเป็นผู้คิดค้น เพื่อให้ประชาชนได้ใกล้ชิดและเข้าใจสนใจที่จะช่วยกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่เป็นสมบัติของเรา การสื่อให้นักเรียนหรือเด็กรุ่นใหม่ได้เห็นคุณค่าของการรักษาวัฒนธรรมก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ที่กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีหน้าที่ในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้นิสัยการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุสัมฤทธิ์ผล

ด้านการส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า กล่าวคือ การเชิญชวนผู้คนต่าง ๆ ไม่ว่าจะในครอบครัว หรือผู้ใดก็ตามได้เข้ามาช่วยกันอนุรักษ์ไว้ถือว่าเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถทำได้ทันที เพราะถ้ามีประเพณีประจำปีต่าง ๆ ผู้คนในชุมชนก็ต่างให้ความสนใจ ชาวอีสานถือว่าเป็นชนกลุ่มที่รักในความสุขสนุกสนาน และยังช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมประจำภาคของตนเองอีกด้วย ส่งเสริมให้วงกลองยาวอีสานมีรายได้โดยการจ้างงานเพราะก็ถือว่าเป็นการอนุรักษ์ให้ผู้คนได้รู้จักที่จะอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมนี้ต่อไป การจ้างงานหรือติดต่องานก็เป็นอีกหนึ่งทางที่จะช่วยอนุรักษ์วงกลองยาวและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อให้คงเอกลักษณ์ความงดงามของวัฒนธรรมนี้ต่อไป จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของปิยพันธ์ แสนทวีสุข (2547) ที่กล่าวไว้ว่าวงกลองยาว พิณ ซอ และอื่น ๆ ที่เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีกแขนงหนึ่งที่กำลังประสบปัญหาและกำลังจะสูญหายไปเนื่องจากขาดการสืบทอดดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าของดนตรีในท้องถิ่น มีความรักชื่นชม ซาบซึ้ง ห่วงแหน ตลอดจนช่วยกันอนุรักษ์สืบทอดดนตรีพื้นบ้านให้คงอยู่ต่อไป

ด้านการรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน กล่าวคือ ประชาชนและภาคเอกชนตระหนักถึงความสำคัญ ในการร่วมกันรับผิดชอบต่อวัฒนธรรมตนเอง ส่งเสริมสนับสนุนบำรุงช่วยกันประสานการบริการความรู้ วิชาการหรือสนับสนุนด้วยทุนทรัพย์ทางวัฒนธรรมให้มีทุนไปซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ผุพัง เพื่อให้มีอุปกรณ์ครบและสามารถทำการแสดงได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ก็ถือเป็น การช่วยกันรักษาวัฒนธรรม ได้อีกด้วย หากมีการเผยแพร่ข้อมูลให้แก่ประชาชนและภาคเอกชนได้ทราบก็จะง่ายในการช่วยเป็นกระบอกเสียงในการส่งเสริมรณรงค์ให้แนวทางการอนุรักษ์วงกลองยาวและวัฒนธรรมนี้ได้เป็นที่รับรู้แก่เราทุกคนและเราต้องสามัคคีช่วยกันรักษาความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ พบว่า ประชาชนและภาคเอกชนเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะช่วยกันรณรงค์ให้ได้รับรู้ถึงการหาวิธีช่วยอนุรักษ์รักษาวงกลองยาวเพชรดอกคูณ ให้ได้เป็นที่รู้จักและนับถือ เราควรให้ความสำคัญต่อศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีผู้ที่คอยสร้างสรรค์ผลงานดี ๆ ออกมาให้ประชาชนได้รับชมจะได้มีกำลังใจต่อไป จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของนิวัติ เรืองพานิช (2539) ที่กล่าวไว้ว่า การรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างฉลาดและประหยัดและต้องใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย การ

อนุรักษ์ ไม่ใช่การรักษา หรือเก็บเอาไว้เฉย ๆ ต้องเป็นการนำทรัพยากรมาใช้ที่เหมาะสมตามเวลาอันควร

ด้านการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม กล่าวคือ ไม่ค่อยมีคนสนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมให้วังกลองยาวให้มีการพัฒนามากขึ้น และทั้งยุคใหม่การใช้ชีวิตเราก็ก็นิยมใช้ชีวิตเลียนแบบต่างชาติ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมก็มีผู้คนสนใจน้อยจึงไม่ทำให้วังกลองยาวเป็นที่ดึงดูดมากเท่าไรถ้ามีการส่งเสริมมากกว่าที่เป็นอยู่ก็จะทำให้วังกลองยาวอีสานเราไปไกลกว่านี้ได้มากเป็นที่น่าสนใจดูให้ชาวต่างชาติหรือต่างเขตพื้นที่เข้ามาแลกเปลี่ยน คนสมัยใหม่จะสนใจอะไรที่ใหม่ ๆ ทันสมัยมากกว่าจึงน้อยคนที่จะมีผู้สนใจส่งเสริม ซึ่งมีเฉพาะบุคคลบางกลุ่มเท่านั้นที่ยังให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมอยู่ จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเจริญชัย ชนไพโรจน์ (2562) ที่กล่าวไว้ว่า ครอบครัวอยู่ในเมืองฟินิกซ์ไม่จะเป็นการสอนภาษาไทย วัฒนธรรมไทย ดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้านอีสาน ภายหลังได้มีการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมไทยขึ้นที่วัดพรหมคุณาราม เมืองฟินิกซ์มลรัฐออริโซนาสหรัฐอเมริกา เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านวัฒนธรรมไทยในทุก ๆ ด้าน

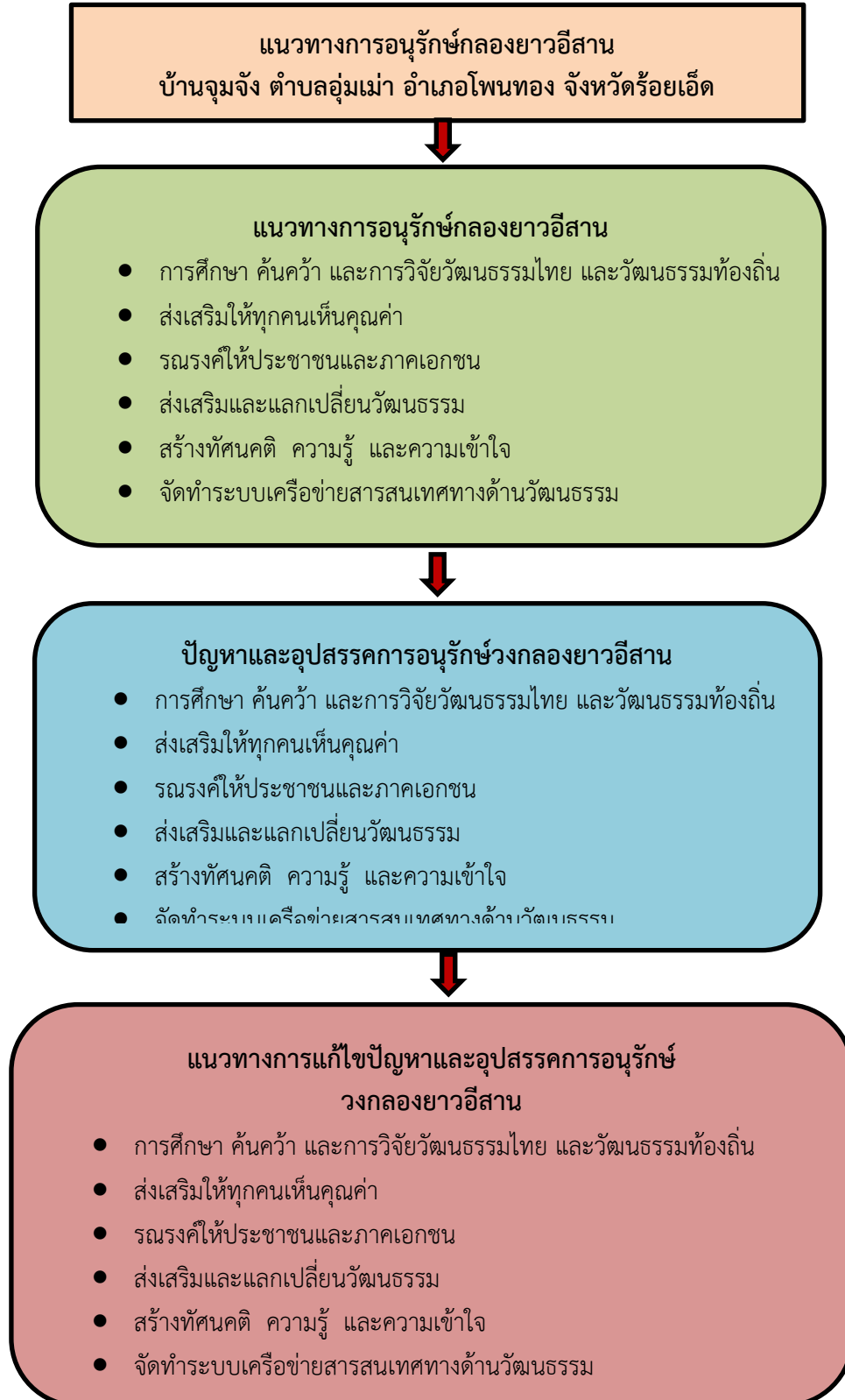
ด้านการสร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจ กล่าวคือ แสวงหาความรู้ด้วยความอยากรที่จะเรียนรู้ว่าสิ่งนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ผู้ใดเป็นผู้ก่อตั้ง คิดค้น ดังนั้น เวลาเมื่อผู้ใดสงสัยหรือมีคำถามเกิดขึ้นเราก็มักจะบอกเล่าข้อมูลเท็จจริงที่เราพอเคยได้ยินหรือรับรู้มาจากผู้อื่นอีกที เด็กสมัยใหม่ควรจะมีความรู้ทางประวัติศาสตร์บ้างพอสมควร และเราควรจะต้องปลูกฝังให้เขาเข้าใจตั้งแต่เด็กเพราะในช่วงวัยเด็กเป็นช่วงวัยที่อยากรู้อยากเห็น ดังนั้น ผู้ปกครองหรือครูจึงควรให้ความรู้เด็กเกี่ยวกับการอนุรักษ์ เช่น ควรมีการจัดกิจกรรมโดยให้วังกลองยาวและผู้นำภายในชุมชนเป็นผู้มาให้ความรู้แก่ประชาชนที่มาร่วมกิจกรรม โดยกิจกรรมจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวงกลองยาว และเอกลักษณ์สำคัญของวงกลองยาวว่ามีความสำคัญต่อชุมชนและประชาชนอย่างไร มีการให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์วงกลองยาว แก่ประชาชนและให้ประชาชนและผู้จัดกิจกรรมได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดด้านการอนุรักษ์ว่าแต่ละคนมีความคิดอย่างไร และความคิดที่เรามีจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร มีประโยชน์แก่วงกลองยาวและตัวประชาชนมากน้อยแค่ไหน จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของนพรัตน์ บัวพัฒน์ (2542) ที่กล่าวไว้ว่า วิถีชีวิตของคนอีสานจะมีความสัมพันธ์กับกลองที่เป็นเครื่องดนตรี และสื่อต่าง ๆ นอกจากจะให้ความบันเทิงยังให้ความรู้อีกด้วย

ด้านการจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศทางด้านวัฒนธรรม กล่าวคือ ควรมีการแก้ไขอย่างตรงจุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ชัดเจนและทำให้ประสบความสำเร็จและนำมาใช้ได้อย่างแท้จริงในยุคสมัยที่เปลี่ยนไปและทันสมัยขึ้น ดังนั้น การจัดทำระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมนี้จะต้องจัดทำให้มีเนื้อหาข้อมูลที่สมบูรณ์ กระชับ เข้าใจง่าย เพราะความทันสมัยคือสิ่งที่เราต้องปรับจัดทำสิ่งต่าง ๆ บนสังคมให้สะดวกสบายเข้าใจง่ายและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเอกภาพ มโหรี (2552) ที่กล่าวไว้ว่า การพลิกฟื้นหรือปรับปรุงให้ทรัพยากรกลับมาเจริญงอกงาม และสามารถใช้เป็นประโยชน์ได้อีกครั้ง" ดังนั้นการฟื้นฟูจึงหมายถึง การนำเอาวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายหรือที่สูญหายไปแล้ว กับการสร้างสรรค์ใหม่เพื่อมุ่งหวังให้วัฒนธรรมที่นำกลับมาใหม่เป็นประโยชน์กับบุคคลทั่วไป

ข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์คลองยาวอีสาน บ้านจุมจัง ตำบลอุ่มเม่า อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้เขียนมีข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ควรนำเสนอในประเด็นสำคัญ ดังนี้คือ

ข้อเสนอแนะการศึกษา

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนควรช่วยกันดูแลเอาใจใส่การอนุรักษ์วังกลองยาว
- 1.2 ประชาชนควรตระหนักและหันมาสนับสนุนวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาแนวทางการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงประเพณี และวัฒนธรรม
- 2.2 ควรศึกษาค่านิยมของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์วังกลองยาว

เอกสารอ้างอิง

- คมกริช การินทร์. (2562). *การพัฒนารูปแบบการแสดงของวงกลองยาวในจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยาลัยดุริยางคศิลป์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจริญชัย ชนโพธิ์จรรย์. (2526). *การละเล่นพื้นเมืองของชาวอีสาน*. ขอนแก่น : รุ่งเกียรติ.
- _____. (2530). *พืชนกกลองยาวนาฏยลักษณ์และการประยุกต์การแสดงพื้นบ้านอีสานในบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่นนิยม*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2530). *ดนตรีพื้นบ้านอีสาน*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เปลื้อง ฉายรัศมี. (2550). *ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้านและวงโปงลางในภาคอีสาน*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นพรัตน์ บัวพัฒน์. (2542). *กลองยาวกับประเพณีฮีตสิบสองของชาวบ้านยางกู๋ อำเภอร่องบัวรี จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิวัติ เรืองพานิช. (2539). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอนุรักษ์ป่าไม้และการมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าปกากะญอ ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มนู คุรุไชยยันต์. (2526). *กลองยาวอีสาน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. คณะมนุษยศาสตร์ . เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จันทร. (2531). *ดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พิเศษ ภัทรพงษ์. (2560). *การศึกษากลองยาวในสังคมและวัฒนธรรมชาวนครสวรรค์*. คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภัสสร ลิมานนท์ และคณะ. (2535). *ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเขตเทศบาลนครเชียงใหม่*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภูวนัย ดิเรกศิลป์. (2563). *แนวคิดในการสร้างสรรค์ลายดนตรี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ : จังหวัดนครสวรรค์.
- สมบัติ อารังธวงค์. (2540). *นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ*. กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- สิทธิศักดิ์ จำปาแดง. (2561). *กลองยาวในวิถีวัฒนธรรมของชาวอำเภอบ้านดง จังหวัดมหาสารคาม*. วารสารศิลปกรรมศาสตร์. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.